

TÜRKİYE ACIL TIP DERNEĞİ
ARAŞTIRMA KOMİTESİ YÖNERGESİ
(V3.1, 19.12.2021)

I. TANIMLAR VE İÇERİK

1. Bu yönerge içinde Türkiye Acil Tıp Derneği **TATD** kısaltması ile, Türkiye Acil Tıp Derneği Çalışma Grupları **TATD-ÇG** kısaltmasıyla, Türkiye Acil Tıp Derneği Araştırma Komitesi **AKOM** kısaltmasıyla, Türkiye Acil Tıp Derneği Klinik Politik Rehberleri grubu **TATD-KPR** kısaltmasıyla, Türkiye Acil Tıp Derneği Acil Tıp Akademisi **ATAK** kısaltmasıyla anılacaktır.
2. **Amaç ve Kapsam:** AKOM; araştırma faaliyetlerinin TATD vizyonu ile uyumunun değerlendirilmesini ve takibini; araştırma veritabanları hazırlanması ve yönetimini; bilimsel proje süreçlerinin takip ve idaresini; dernek üyelerinin araştırma ve yayın becerilerinin geliştirilmesini; klinik uygulama rehber ve kılavuzları hazırlanmasını; derneğin araştırma altyapısının geliştirilmesine yönelik işbirlikleri yapılmasını; araştırma alanında derneğin gelecek vizyonuna uygun liderler yetiştirilmesini amaçlamaktadır. AKOM Türkiye Acil Tıp Derneği'nin içinde yer aldığı tüm bilimsel faaliyetler içinde söz sahibidir.
3. **AKOM:** Başkan, sekreter ve üyelerden oluşur. Komite başkanı TATD Yönetim Kurulu tarafından atanır, sekreter ve üyeler AKOM başkanı tarafından belirlenir. Karar alma yetkisine sahip ana organdır.
4. **Yürütme Kurulu:** Başkan, sekreter oluşur. İhtiyaç halinde grup içinde ek görevler tanımlanmış üyeler AKOM başkanı tarafından yürütme kuruluna alınır.
5. **Temsilciler Kurulu:** AKOM ile yakın ilişkide olup araştırmaların planlanması ile yürütülmesinde çalışma gruplarını, komisyonları ve diğer grupları temsil yetkisine sahip kuruldur. Temsilciler TATD-ÇG'ler ve TATD komisyonları tarafından birer kişi olacak şekilde atanır. Temsilciler kurulunda tüm TATD-ÇG'lerin temsili gerekmez, fakat araştırma planlayacak tüm ÇGler ve komisyonlar temsil hakkına sahiptir.
6. **Akademik Gelişim Grubu:** Yürütme kurulunun teklifiyle üye alınan, çalışmaların yürütülmesinden sorumlu acil tıp uzmanlarını kapsayan alt çalışma gruptur.
7. **ATAK:** ATAK temel olarak araştırma komitesinin eğitim ve kurs markasıdır. Alt komisyon olarak görev yapar ve faaliyetlerini araştırma komitesi ile koordine şekilde yürütür. Mali ve idari açıdan araştırma komitesine bağlıdır.
8. **TATD-KPR:** TATD'nin klinik politika rehberleri, kılavuzları ve çok merkezli çalışmalarının planlama, yürütme ve yayınlanmasından sorumlu alt komisyondur. Bununla birlikte dernek adına yürütülecek bilimsel projelerin değerlendirilmesinden ve denetlenmesinden de sorumludur. Proje bazlı alt görev grupları kurar ve projenin tamamlanmasıyla birlikte görevi sona erer. Başkanlığını araştırma komitesi başkanı yürütür.
9. Yeni oluşturulacak alt grup AKOM üyeleri AKOM başkanı tarafından atanır; ilgili kurullar ve bilimsel projelerde verilen görevleri yerine getirirler.
10. **Denetim:** AKOM, yasal ve mali yönden TATD Yönetim Kurulu'na tabidir. Faaliyetleri, 1 yıl arayla Yönetim Kurulu'na sunacağı faaliyet raporu ile denetlenir. Bununla birlikte her türlü araştırma faaliyetlerinin içeriği ile ilgili olarak tam bağımsız hareket eder. TATD Yönetim Kurulu, komite tarafından nihai olarak ortaya çıkarılan son ürünleri onaylamak veya reddetmek hakkına sahiptir. Bunun dışında TATD Yönetim Kurulu ürünün oluşturulma aşamasına müdahale etmez.

II. KOMİTE ÜYELERİ VE TOPLANTILAR

1. AKOM başkanı TATD Yönetim Kurulu tarafından 2 yıllığına seçilir, görev süresi yönetim kurulunun görev süresi ile sınırlıdır. Komite başkanının istifası veya görevden ayrılması halinde, TATD Yönetim Kurulu tarafından yeni komite başkanı atanır.
2. AKOM'a bağlı olan organlardan; Akademik Gelişim grubuna dernek üyeleri aşağıda belirtilen şartlar dahilinde yürütme kurulunun teklifiyle üye olabilirler; yürütme kurulu ve ATAK ise kapalı gruplardır. Bunun dışında tüm TATD üyeleri AKOM adına çalışabilirler, fakat komite toplantılarında oy hakkına sahip olamazlar.

3. AKOM başkanının atanmasını takiben, yürütme kurulu ve kurul genel sekreteri komite başkanı tarafından atanır. ATAK ise komitenin göreve gelmesini takiben 2 ay içinde başkan, genel sekreter ve üye seçimini yapar.
4. AKOM toplu komite toplantısını çevrimiçi platformda veya fiili yapabilir.
5. Araştırma projeleri için proje ekipleri öncelikle yürütme kurulu üyeleri arasından AKOM başkanı tarafından oluşturulur. AKOM başkanı tarafından atanan proje başkanı, en geç 6 aylık süre içinde AKOM'a geri bildirim vermek üzere projenin oluşturulması, geliştirilmesi ve tamamlanmasında bağımsız hareket eder. Makul zamanda bitirilmeyen, artmış mali kaynak harcanmasına neden olan, etik sorunları beraberinde getiren projeler AKOM başkanı tarafından ilgili gerekçe belirtilerek durdurulabilir. Toplantılar proje ekipleri tarafından uygun gördükleri zaman ve yerde gerçekleştirilir.
6. Tüm araştırma projeleri için AKOM, kendi içinden projeye ilgili olabilecek ve metodolojik açıdan araştırmayı yapılandırmaya uygun üyeleri belirleyerek görevlendirir.
7. Komite ve yürütme kurulu toplantılarında, toplantıya katılan salt çoğunluğun kararı esastır.
8. Komite üyelerinin projelerdeki görevleri proje sürdükçe devam eder.

III. AKOM ve DİĞER DERNEK YAPILANMALARI ARASINDA İLETİŞİM VE ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNİN YÜRÜTÜLMESİ

1. TATD'ye bağlı çalışan tüm ÇG'ler, komite ve komisyonlar; dernek adına gerçekleştirilecek olan, blog yazıları ve "sistemik olmayan derleme" (narrative review) niteliğindeki projelerin yürütülmesi, yazılması ve yayınlanmasında serbest hareket ederler.
2. Bununla birlikte derneğe bağlı çalışan tüm organlar, çalışma grupları ve komisyonlar adına gerçekleştirilecek olan, tek veya çok merkezli klinik/deneysel araştırmalar ile; meta-analiz, sistemik derleme, kılavuz, pratik uygulama rehberi, algoritm, kanıt ve öneri derecelendirmesi gerektiren diğer bilimsel eserler ve proje teklifleri ile ilgili olarak projenin planlanma aşamasında AKOM ile ortak çalışma yürütmek zorundadırlar. Bu eserlerin oluşturulmasıyla ilgili temel konular; proje planının oluşturulması, klinik sorunun ve sonuçlarının belirlenmesi, projenin fonlanması AKOM tarafından belirlenir. AKOM tarafından derneğe zarar verebilecek, uygulamaya katkısı sınırlı olabilecek ya da etik yönden problem oluşturabilecek projelere izin verilmeyebilir; başlatılan projeler de bu bağlamda durdurulabilir. Burada belirtilen yöntem dışında TATD'ye bağlı organlar tarafından yürütülmüş olan projelerin, derneği bağlayacak şekilde resmi görüş olarak sunulmasının bir geçerliliği yoktur.
3. Diğer uzmanlık dernekleri, bakanlıklar, fon temsilcileri, proje yürütücüleri, bilimsel kuruluşlar ile geliştirilecek tüm ortak bilimsel araştırma projeleriyle ilgili olarak ilk başvuru önce AKOM'a ve onun aracılığıyla Yönetim Kurulu'na yapılır. Araştırma planlamasında TATD dışı tüm yapılarla olan temaslar, AKOM tarafından yönetilir.
4. Redcap veritabanı ve derneğe ait diğer veritabanları AKOM tarafından yönetilir. TATD-ÇG'leri veya komisyonları tarafından gelebilecek olan ortak veritabanı kullanımı istekleri, araştırma fon destek talepleri ve destekleyici kuruluşlarla ilgili istekler, öncelikle AKOM tarafından değerlendirilir.

IV. BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİNDE İŞLEYİŞ & TATD-KPR GRUBU

1. Dernek adına gerçekleştirilecek olan meta-analiz, sistemik derleme, kılavuz, pratik uygulama rehberi, algoritm, kanıt ve öneri derecelendirmesi gerektiren diğer bilimsel eserlerin planlanması, çok merkezli araştırmaların gerçekleştirilmesi, yazılması ve yayınlanmasında AKOM yönergesi dışında, aşağıda yer alan usul ve esaslar dikkate alınır.
2. TATD-KPR grubu başlıca dört bilimsel görevi yerine getirir:
 - a. **TATD Klinik Uygulama Kılavuzları:** Bu kılavuzlar, belirli aralıklarla güncellenen, klinik bir hastalığın, tanı ve tedavisi üzerine yoğunlaşan kapsamlı kılavuzlardır (örn. *acil serviste mantar zehirlenmelerine yaklaşım kılavuzu*). Bu kılavuzların hazırlanması oldukça emek gerektirdiği için, hâlihazırda net ve

güncel uygulama kılavuzları olan alanlarda kılavuz hazırlanması istenmez (örn. *ST elevasyonlu miyokard infarktüsüne yaklaşım kılavuzu*).

- b. **TATD Klinik Politika Rehberleri:** Bu rehberler, belli bir konudaki klinik sorular üzerine yoğunlaşan, bu sorulara kanıta dayalı yanıtlar bulmaya çalışan eserlerdir. Burada mümkünse tek bir konu üzerine yoğunlaşarak (örn. *karbonmonoksit zehirlenmesi*), konuyla ilgili literatürde cevaplanmış olan ve cevaplanmayan sorulara yanıtlar aranır (örn. *Hangi hastalar hiperbarik oksijen tedavisinden fayda görürler? Yüksek akımlı oksijen tedavisi karbonmonoksit zehirlenmelerinin tedavisinde kullanılabilir mi?*).
- c. **TATD Resmi Klinik Görüşleri:** Herhangi bilimsel bir konuda Türkiye Acil Tıp Derneği'ne ait önerilerin beyan edilmesi gerekliliğinde, dernek yönetimi AKOM'dan görüş isteyebilir. Böyle bir durumda komite fiili veya online olarak toplanarak ortak görüş oluşturur ve beyan eder. İlgili görüşün onaylanarak kamuoyuna iletilmesinden, kabulünden veya reddinden, birincil olarak TATD Yönetim Kurulu sorumludur.

d. Çok Merkezli Araştırmalar

3. Yukarıda anılan durumlar için de teklif; AKOM'dan, TATD-ÇG başkan/genel sekreterlerinden, TATD komisyon başkanlarından ya da TATD dernek üyelerinden gelebilir. Teklifin gelmesi üzerine AKOM yürütme kurulu, komite içinden ön inceleme heyeti atar. Bu heyet, 2 haftalık süre içinde klinik soru veya oluşturulacak kılavuz metninin Madde IV.2.'deki alt maddelerden hangisine girdiğini, kılavuz veya politika rehberinin ne kadar süre içinde hazırlayabileceğini, varsa maliyetini ve araştırmanın başlatılmasının optimal klinik faydasını bir ön rapor halinde AKOM yürütme kuruluna sunar.
4. Oluşturulacak kılavuzun AKOM yürütme kurulu tarafından salt çoğunlukla kabul edilmesi halinde; komite içinden bir heyeti seçer. Bu heyete, varsa ilgili çalışma grubundan/komisyonundan ve Akademik Gelişim grubundan da üyeler dahil edilir. AKOM başkanı; oluşturulan heyeti yönetmek, görev dağılımını yapmak, ilgili TATD-ÇG ile iletişimi sürdürmekle yükümlüdür.
5. AKOM tarafından karara bağlanmasını takiben; TATD Klinik Uygulama Kılavuz taslağının en fazla 1 yıl, TATD Klinik Politika Rehberi taslağının en fazla 6 ay, TATD Resmi Klinik Görüşleri'nin ise 4 hafta içinde hazırlanması ve AKOM yürütme kuruluna sunulması gerekmektedir.
6. Düzeltmelerle birlikte AKOM yürütme kurulu tarafından onaylanan son metin; TATD Yönetim Kurulu onayı sonrasında TATD resmi web sitesinde ve bilimsel dergilerde yayınlanabilir.
7. AKOM, tüm öneri ve kanıt düzeylerini belirlerken dünyada kabul görmüş kılavuz hazırlama tekniklerine uymakla yükümlüdür.
8. TATD web sitesinde yayınlanan TATD Klinik Politika Rehberleri'nin, 3'er yıllık aralarla güncelliği komisyon tarafından yürütme kurulunun belirlediği grup tarafından teyit edilir ve değerlendirilir.
9. Bunların dışında kalan klinik ve deneysel araştırma projeleri, tek merkezli veya çok merkezli şekilde yürütülebilir. Proje ile ilgili teklif bir çalışma grubundan gelecekse ilgili ÇG başkan veya genel sekreteri tarafından AKOM'a bir dilekçe ile iletilir. Bir çalışma grubunun ilgi alanına girmediği halde bilimsel açıdan önem arz edebilecek projeler için de bireysel başvuru hakkı saklıdır. Bununla birlikte, TATD'ye bağlı bir ÇG'nin ilgi alanına giren bir konu için başvuru bireysel değil, ÇG adına yapılmalıdır.
10. AKOM'a iletilecek dilekçede; araştırma konusu hakkında bilinenler, araştırmanın getireceği optimal fayda, klinik araştırma sorusu, araştırmanın primer ve sekonder sonuçları, tahmini örneklem büyüklüğü, proje yürütücüsü merkez(ler), bütçe, çalışma süresi, Araştırma Komitesi'ne önerilen proje yürütücü başkanı ve olası proje ekibinin ayrıntıları belirtilmelidir. AKOM oluşturulacak proje komisyonu ve tüm içeriğin değiştirilmesi hakkını saklı tutar.

V. ACİL TIP AKADEMİSİ (ATAK)

1. Acil Tıp Akademisi (ATAK), 7 Ocak 2013 tarihinde kurulmuş olan ve aşağıdaki faaliyet alanlarında kurs ve eğitimler düzenleyen bir TATD markasıdır; bununla birlikte akademik gelişim esas olmak üzere; temel ve ileri istatistiksel yöntemler, araştırma planlama, makale yazma ve okuma, ölçme ve değerlendirme gibi tüm alanlarda eğitim faaliyeti düzenleyebilir; bunlarla ilgili web sitesi ve uygulamaları kurabilir.
2. ATAK bunların dışında AKOM yürütme kurulu onayı ile acil tıp uzmanlarının akademik gelişimini desteklemeyi amaçlayan diğer kurs, sempozyum, etkinlik, çalışmaları planlayabilir.

3. ATAK mali ve idari yönden AKOM'a bağlı olarak çalışan bir alt komisyon yapısındadır. Başkan ve üyelerini AKOM yürütme komitesinin seçimini takiben iki ay içinde kendisi seçer. Faaliyet raporlarını bir yıllık aralarla AKOM yürütme kuruluna sunar. ATAK, faaliyet alanının özel yetenek ve beceriler gerektirmesi nedeniyle üyelerini kendi seçer veya davet ile alır.
4. ATAK eğitim planlamalarını kendi iç dinamikleri ve acil tıp uzmanlarının talepleri doğrultusunda planlar; bununla AKOM bünyesinde düzenlenmesi planlanan iç eğitimler de dahil olmak üzere, derneğin araştırmacı altyapısının hazırlanması ve planlanmasında kilit bir rol üstlenir. Bu nedenle AKOM, ATAK'tan çeşitli eğitimleri düzenlemesini talep edebilir. Bunun dışında AKOM, ATAK'ın düzenlediği eğitimlerin içerik ve usulüne karışmaz.
5. ATAK temel olarak acil tıp uzmanlarının akademik gelişimlerine odaklanmıştır. Bu nedenle kurslarında acil tıp uzmanları ağırlıklı olmak üzere, acil tıp asistanı ve diğer branş uzmanları için kontenjan ayrılır. Bu kontenjanların ayrılması her kurs özelinde ATAK başkan ve genel sekreteri tarafından planlanır. AKOM yürütme kurulu acil tıp branşının temsil edilmesinin önemli olacağı platformlarda, kursların yer ve dağılımına müdahale hakkını saklı tutar.

VI. AKADEMİK GELİŞİM GRUBU

1. Akademik Gelişim Grubu; hem AKOM'un, hem de alt çalışma grupları olan ATAK ve KPR gruplarının rutin faaliyetleri sırasında eğiticilere destek olacak ve bu grupların ihtiyaç duydukları alanla ilgili özel yetenek ve donanımlara sahip yeni eğitici ve araştırmacıların yetiştirilebilmesi amacıyla AKOM altında örgütlenmiş bir gruptur. Bu anlamda ilgili grupların gelecek eğitmenlerini yetiştiren bir okul görevi taşır.
2. Üyeler:
 1. Üyeler acil tıp uzmanlarından oluşur ve AKOM yürütme kurulu tarafından 2 yıllığına seçilirler.
 2. Üyeler mümkünse daha önce ATAK kurslarını almış olan, akademik üretkenliği devam eden ve TATD Araştırma Komitesi'nin yürütme kurulu tarafından faaliyet alanının gerektirdiği özel yetenek ve donanıma sahip olduğu düşünülen acil tıp uzmanları içerisinde seçilir ve komite tarafından davet edilirler. Bilimsel veya etik bir sorun nedeniyle bir Akademik Gelişim grubunun üyeliği AKOM başkanı tarafından sonlandırılabilir.
 3. Üye seçim süreci AKOM başkanının yeni TATD Yönetim kurulu tarafından atanmasından en geç 2 (iki) ay içinde gerçekleştirilir. İki yılın sonunda tüm araştırma komitesi ile görev süreci biter.
 4. Üye sayısı 20 acil tıp uzmanı ile sınırlı olmakla birlikte her yeni dönemde eğitmen-üye dengesi göz önünde bulundurularak sayı artırılabilir veya azaltılabilir.
3. Görev Tanımları:
 1. Üyeler ATAK çalışma grubunun yapmış olduğu her türlü kurs, sempozyum, çalıştay ve kongre gibi faaliyetlerde gözetmen eğitmen olarak katılırlar. Üyeler bu etkinliklerde alanla ilgili bilgi ve becerisini artırırken ilgili etkinliğin sürdürülmesinde her türlü akademik ve teknik desteği sağlarlar.
 2. ATAK ve KPR grubunun kılavuz hazırlama sürecinde profesyonelleşmiş literatür tarama, kanıt düzeyi değerlendirme, yanlılık değerlendirme, meta-analiz gibi spesifik arka plan destek gruplarına ihtiyaç duyulmaktadır. Üyeler bu alanlarda ilgili grup üyeleri ATAK ve KPR görevlileriyle birlikte çalışarak bu grupların profesyonelleşmesine katkıda bulunurlar.
 3. ATAK grubunun geliştireceği yeni kursların ilk deneme versiyonlarında ücretsiz olarak kursiyer olarak katılabilirler.

VII. ETİK UNSURLAR VE ÇIKAR ÇATIŞMALARI

1. AKOM tarafından oluşturulan bilimsel eserlerde yer alan yazarların tümü, açık çıkar çatışması beyanlarında bulunmak zorundadırlar. Bu çıkar çatışması beyanı; komite tarafından her projede süresi belirlenmek koşuluyla destekleyici kurumlardan alınan maddi ve manevi tüm destekleri içerir.
2. AKOM, destekleyici bir ticari firma ile koşullu bir ilişkiye girmez.

3. Bilimsel projelerin yayınlanması ve lansmanı, TATD'nin ve ortak proje yürütülen derneklerin düzenlediği kongre ve toplantılarda yapılabilir. TATD ve/veya ortak dernekle düzenlenen bu toplantılara herhangi bir ilaç ya da medikal firma sponsor olamaz.

VIII. SON HÜKÜMLER

1. Bu yönerge ile birlikte 22.12.2019 tarihli TATD Klinik Politika Rehberleri Komisyonu Yönergesi, 11.01.2020 tarihli TATD Araştırma Komisyonu Yönergesi ve 04.01.2020 tarihli Acil Tıp Akademisi (ATAK) Yönergesi (v3) yürürlükten kaldırılmıştır.
2. Bu yönerge hükümlerini TATD Yönetim Kurulu yürütür.